

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Věry Šimůnkové v právní věci stěžovatele **JUDr. A. U.**, za účasti **České advokátní komory**, se sídlem Praha 1, Národní třída 16, zastoupené JUDr. Janem Sykou, advokátem se sídlem v Praze 1, Školská 12, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2003, č. j. 28 Ca 423/2001 – 41,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2003, č. j. 28 Ca 423/2001 – 41, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2003 č. j. 28 Ca 423/2001 – 41, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí odvolacího senátu České advokátní komory (dále jen ČAK) ze dne 22. 5. 2001, sp. zn. K 78/00, jímž bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí kárné komise ČAK ze dne 6. 10. 2000, sp. zn. K 78/00, kterým byl stěžovatel uznán vinným, že nabízel své právní služby v obchodním, občanském a trestním právu společnosti T., a. s., a v uvedeném jednání bylo spatřováno kárné provinění a porušení § 17 zákona č. 85/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o advokacii) a čl. 31 odst. 1 usnesení představenstva ČAK, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky pod č. 1/1997 ve znění platném v době rozhodování správního orgánu (dále jen „Pravidla“), přičemž podle § 32 odst. 5 citovaného zákona bylo upuštěno od uložení kárného opatření. V odůvodnění napadeného rozsudku městský soud uvedl, že má za prokázané, že stěžovatel zaslal mimo jiné společnosti T., a. s., oznámení o poskytování právních služeb (dále jen

„oznámení“), které bylo učiněno v souvislosti se zápisem do seznamu advokátů, a obsahovalo údaje, které je oprávněn v souvislosti se svým obchodním jménem zveřejňovat podle čl. 22 Pravidel. Protože však uvedené údaje obsahovala listina zasláná konkrétnímu subjektu a nešlo o informaci uveřejněnou v periodickém tisku, v neperiodických publikacích, rozhlasu, televizi ani audiovizuálních prostředcích, nepovažoval městský soud za důvodnou námitku stěžovatele, že postupoval v souladu s čl. 25 odst. 1 Pravidel. Městský soud dále rozvedl, proč stěžovatel nemohl postupovat ani podle čl. 25 odst. 2, 3 Pravidel a dovedl z toho, že naopak tímto postupem porušil čl. 31 Pravidel upravující nabídku právních služeb, když oslovení konkrétního subjektu způsobem, který zvolil, tj. doručením písemnosti obsahující údaje o tom, jaké služby stěžovatel poskytuje, je třeba vnímat jako nabídku těchto služeb.

V kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě stěžovatel namítal, že společnosti T., a. s., a dalším subjektům nenabízel právní služby a neporušil tak ustanovení § 17 zákona o advokacii a čl. 31 odst. 1 Pravidel, ale postupoval podle čl. 25 odst. 1 v platném znění, které mu dávalo právo informovat veřejnost, např. neperiodickými publikacemi, o svém podnikání v advokacii po dobu 60 dnů ode dne 1. 1. 2000, kdy byl zapsán do seznamu advokátů. Nenabízel poskytnutí právní služby, nýbrž pouze obecně informoval o podnikání v advokacii s uvedením obecných oblastí. V napadeném rozsudku se oznámení vydává za nabídku. Přitom jak v obecném pojetí, tak v právní terminologii se nabídkou rozumí návrh na uzavření smlouvy. Oznámení stěžovatele není takového charakteru, aby se adresát mohl oprávněně domnívat, že byl vyzván k uzavření smlouvy o poskytování právních služeb. Napadený rozsudek se ztotožnil s tím, jak správní orgán použil slova nabídka a leták a nepřihlédl k tomu, co správní orgán v jiných případech za nabídku právních služeb a leták považoval. V této souvislosti poukázal na rozhodnutí kárné komise ČAK K 208/98 a K 3/91. Napadený rozsudek se také ztotožnil se závěry správního orgánu, čímž účelovou manipulací se slovy v rozporu s jejich skutečným významem vydává oznámení o obecném podnikání v advokacii datované 1. 1. 2000 za nabídku právních služeb a z důstojné formy oznámení (tiskovina na ručním papíře, kvalitní značková obálka) se činí leták. Městský soud nesprávně posoudil právo stěžovatele na publicitu při zahájení podnikání v advokacii. Nezákonnost tudíž spatřuje stěžovatel v nesprávném posouzení čl. 25 odst. 1, čl. 31 Pravidel a § 17 zákona o advokacii a také v tom, že napadený rozsudek nesprávně posoudil právo na svobodu projevu dle čl. 10 Evropské úmluvy o lidských právech. Stěžovatel také poukázal na to, že ve spisech není obálka, ve které bylo oznámení zasláno T., a. s., protože pokud by byly spisy úplné, bylo by zřejmé přesné určení konečného adresáta, jímž byly konkrétní fyzické osoby stěžovateli osobně známé. Skutková podstata, z níž správní orgán ve svém rozhodování vycházel, odporuje argumentaci a důkazům, jež byly stěžovatelem předloženy. Navíc ve prospěch stěžovatele je ta skutečnost, že nepřiliš jednoznačné znění čl. 25 Pravidel bylo v roce 2003 nahrazeno textem zcela jednoznačným a informace o právních službách již nemůže být účelově vydávána za nabídku právních služeb. Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek byl v napadené části, kterou se zamítá žaloba, zrušen.

ČAK ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázala na to, že stěžovatel rozeslal předmětný text individuálním adresátům, ať již fyzickým nebo právnickým osobám, které si nabídku nevyžádaly a upoutával jejich pozornost zcela jiným způsobem než volně přístupný nosič informací obsahující stejné oznámení, do kterého se případný zájemce může až po svém rozhodnutí, že zájem má, podívat. Pokud se stěžovatel dovolává jiných kárných rozhodnutí, z faktu, že existují i závažnější případy, nelze dovozovat, že jeho případ je bezvýznamný. Pokud se stěžovatel dovolává změny čl. 25 odst. 1 Pravidel, jde rovněž o námitku nedůvodnou, neboť tato změna nastala až tři a půl roku po předmětném jednání.

Okolnosti případu byly dostatečně zhodnoceny rozhodnutím o upuštění od uložení kárného opatření. Stěžovatelovo tvrzení, že městský soud se ztotožnil s názorem správního orgánu, aniž se zabýval argumentací a důkazy stěžovatelem předloženými, je v rozporu se skutečností a s odůvodněním napadeného rozsudku. ČAK podrobně vyjádřila výhrady k výroku o náhradě nákladů řízení s tím, že ani právnické osobě nelze upírat právo nechat se zastupovat a v důsledku toho nelze ani u právnické osoby, v jejímž seznamu jsou zapsáni advokáti, považovat náklady za zastupování za nedůvodné. Protože stěžovatel neprokázal, že by byl naplněn některý z důvodů kasační stížnosti, ČAK navrhl, aby kasační stížnost byla zamítnuta a stěžovateli uloženo nahradit jí náklady řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Stěžejní pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti je otázka, zda oznámení o poskytování právních služeb, které stěžovatel zaslal mj. společnosti T., a. s., je zakázanou nabídkou právních služeb nebo naopak povolenou publicitou.

Podle § 17 zákona o advokacii advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů jsou stanovena usnesením představenstva ČAK ze dne 31. října 1996 (dále jen „Pravidla“)

Podmínky informování o činnosti advokáta jsou upraveny v čl. 25 Pravidel a podle jeho odst. 1 ve znění účinném do 27. 9. 2003 smí advokát v periodickém tisku, neperiodických publikacích, rozhlasu, televizi a v audiovizuálních prostředcích v přiměřeném rozsahu informovat veřejnost o svém podnikání jen v souvislosti s tím, že údaje o jeho podnikání byly zapsány v seznamu advokátů, a to nejdéle po dobu 60 dnů od tohoto zápisu. Taková informace smí obsahovat jen obchodní jméno advokáta a doplňující údaje podle čl. 22, podle kterého v souvislosti se svým obchodním jménem může advokát, sdružení advokátů a veřejná obchodní společnost advokátů zveřejňovat i doplňující údaje o tom, že advokát je soudním znalcem, nebo tlumočnickem, údaje o preferovaných právních oblastech, v nichž působí, údaje o tom, že je oprávněn vykonávat advokacii na jiném území, údaje o trvalé spolupráci s tuzemskými i zahraničními advokáty, údaje o svém sídle a pobočkách a v případech zvláštního zřetele hodných i své rodné jméno anebo pseudonym.

Z uvedeného vyplývá, že informování veřejnosti o podnikání (publicita) podle čl. 25 odst. 1 Pravidel má svou obsahovou stránku spočívající v přiměřené informaci o podnikání advokáta učiněné v souvislosti s jeho zápisem do seznamu advokátů, včetně doplňujících údajů (čl. 22 Pravidel), a dále svou stránku formální spočívající ve výčtu prostředků, jejichž prostřednictvím může být tato informace poskytnuta, a to mimo jiné prostřednictvím neperiodické publikace.

Čl. 31 Pravidel stanoví, že advokát nesmí nabízet poskytnutí právní služby osobě, která ji na něm sama nepožaduje, ledaže jde o osobu, s níž se soukromě nebo při výkonu advokacie stýká. Výjimečně tak smí učinit, je-li zřejmé, že neprodlené poskytnutí právní služby je v zájmu takové osoby nezbytné. Při nabízení svých právních služeb se advokát musí

zdržet jakéhokoliv naléhání, zvláště je-li z okolností nebo projevu osoby, které je služba nabízena, zřejmé, že o ni nemá zájem.

Z uvedených pravidel vyplývá, že mezi nabídkou právních služeb a zveřejněním informace podnikání advokáta (publicitou) je úzký vztah, který vychází z logické premisy, že to, co je dovoleno, nemůže být zároveň zakázáno. Proto oprávněná publicita je vlastně jen další dovolenou nabídkou právních služeb nad rozsah dovolené nabídky právních služeb vyplývající z čl. 31 Pravidel.

Oznámení o podnikání stěžovatele obsahuje datum 1.1.2000, jméno a titul stěžovatele a text: „Právní služby v obchodním, občanském a trestním právu. Posuzování obchodních kontraktů, právní rozborů a řešení situací včetně investiční výstavby, také podle rakouského a německého práva. Zastoupení a jiné právní služby při obchodních jednáních vedených v německém jazyce“ s uvedením sídla stěžovatele, telefonního spojení a internetové adresy. Z data uvedeného na listině lze dovodit, že písemnost byla odeslána v souvislosti se zápisem stěžovatele do seznamu advokátů a obsahově ji lze považovat za přiměřenou informaci o podnikání stěžovatele jako advokáta, když další v ní obsažené údaje lze hodnotit jako doplňující údaje podle čl. 22 Pravidel. Jako takovou ji hodnotil v napadeném rozsudku i městský soud. Protože však uvedené údaje obsahovala listina zaslaná konkrétnímu subjektu a oznámení o podnikání nebylo zveřejněno prostředky uvedenými v čl. 25 odst. 1 Pravidel, tj. v periodickém tisku, rozhlasu, televizi a v audiovizuálních prostředcích, dovodil městský soud, že listina není neperiodickou publikací. Skutečnost, že listina s oznámením o poskytování právních služeb byla doručena konkrétnímu subjektu či blíže neurčitému počtu subjektů je podle názoru Nejvyššího správního soudu pro věc samu nepodstatná. Protože není sporu o tom, že oznámení o podnikání nebylo zveřejněno v periodickém tisku, rozhlasu, televizi a audiovizuálních prostředcích, namítal stěžovatel v žalobě, že listina obsahující předmětné oznámení o podnikání je neperiodickou publikací. Městský soud tuto námitku odmítl, aniž by tento svůj právní názor jakkoliv blíže odůvodnil. Při splnění obsahových požadavků přiměřené informace o podnikání advokáta podle čl. 25 odst. 1 Pravidel je právě vypořádání se s námitkou, že listina, na které bylo oznámení vytištěno, je neperiodickou publikací, klíčové pro posouzení otázky, zda stěžovatel oprávněně informoval veřejnost o svém podnikání a v tomto rozsahu i dovoleně nabízel právní služby v souladu s čl. 25 odst. 1 Pravidel, či zda šlo naopak o nedovolenou nabídku právních služeb podle čl. 31 Pravidel. Vypořádání se s touto námitkou však musí být přezkoumatelné a musí být zřejmé, jakými úvahami se při něm krajský soud řídil. Pojem neperiodická publikace je přitom pojmem právním, který je upraven v celé řadě právních předpisů, mimo jiné v zákoně č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů, který v § 1 obsahuje definice jednotlivých druhů neperiodických publikací. Proto pouhé odmítnutí možnosti, že listina s oznámením je neperiodickou publikací, aniž by městský soud tento závěr odůvodnil, je naprosto nedostatečné a činí napadený rozsudek nepřezkoumatelným.

Pokud stěžovatel poukazuje na kvalitu papíru použitého pro oznámení, případně polemizuje s tím, že tato listina byla správními orgány (a potažmo i městským soudem) označována jako leták, jde o skutkové otázky, které souvisí s nepřezkoumatelností napadeného rozsudku, tj. s posouzením, zda se jedná o neperiodickou publikaci či nikoliv, a proto bude na městském soudu, aby se při výkladu uvedeného pojmu těmito námitkami zabýval.

Stěžovatel dále namítal, že napadeným rozsudkem došlo k porušení jeho práva na svobodu projevu podle čl. 10 Evropské úmluvy o lidských právech, avšak tuto stížnostní námitku nijak nezdůvodnil. Proto se jí Nejvyšší správní soud nemohl zabývat.

Námitku stěžovatele týkající se změny textu čl. 25 Pravidel v roce 2003, v důsledku níž již nemůže být informace o právních službách účelově vydávána za nabídku právních služeb nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodnou, neboť je třeba vycházet z právního stavu platného v době rozhodování správního orgánu.

K připomínce ČAK uplatněné ve vyjádření ke kasační stížnosti týkající se nepřiznání náhrady nákladů řízení v řízení před městským soudem se Nejvyšší správní soud nevyjadřuje, protože předmětný výrok nebyl napaden kasační stížností .

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. V novém rozhodnutí rozhodne městský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.). Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2004

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu